

Zas Latweeschu lauschu draugs.

1835. 28. Wewrar.

9ta lappa.

Zaunas sinnas.

To Lauries walsts, Kreemu semmê, pee melnas juh̄ras. Ka Kroh-
nis preeksh diweem gaddeem to gudru Ollenderu-wihru likke atnahkt, kas tik
brangi proht silkus fahliht un ar ko us tschetreem gaddeem faderreja, lai
eemahzoh̄t Kreemu-landim pee melnas juh̄ras us to paschu wih̄si sawus silkus
fweijoh̄t un fahliht, to jau tanni paschâ gaddâ saweem lassitajeem effam isstah-
stijusch̄i (1833. 41. l.) — Det taggad wehl effam dabbujusch̄i sinnah̄t, ka schis
pats meisteris effoh̄t leelijis, melnas juh̄ras silki ih̄sten' effoh̄t dauds labbaki pah̄r
tahdeem Ollenderu silkeem, ko fahlitus us zittah̄m semneh̄m fuh̄ta, effoh̄t drihs̄
teem lih̄ds, ko gah̄rduma deht Ollenderi preeksh few pascheem naturr. Lih̄ds schim
kuptsch̄i pee melnas juh̄ras silkus no sweineekeem pascheem uspirke, par tuh̄kstoh̄sch̄
maksadami 6 lih̄ds 20 rubkus, un, winnus weddusch̄i us zittah̄m walstim, jau drihs̄
sawu naud̄u atdabbuja dubbultu, kautgan eeksch̄as silkeem wehl ne bija isnem-
tas. Det kursch̄ zilweks tur tik us Ollenderu wih̄si sawus silkus jau proht fah-
liht, tam winnus jau maks̄a ar 120 lih̄ds 150 rubleem par tuh̄kstoh̄sch̄.

No Stokkolmes, Sweedru semmes wiffleelakas pilsfeh̄tas. Pa-
gah̄jusch̄â rudden̄i labbiba pa Sweedru semmi tik labbi ne effoh̄t wifs isdewu-
fees, kâ laudis zerreja; tapeh̄z Fehninsch̄ 26tâ Janwar sch̄ehligâ prah̄tâ irr no-
spreedis, ka pah̄r scho gaddu no 20tas Merz pa wiffu winna walstibu newee-
nam zilwekam wairs buh̄schoht brihw, brandwih̄nu degt.

No Konstanzes pilsfeh̄tas, Bah̄denes walsti, Wah̄zsemmê. Zas
weh̄ja-pilns fiktehrs, kas pehrnâ gaddâ tur par jaunu praweeschu un dakteri
zeh̄lah̄s, leelidamees, ka flimmneekus tik ar Deewa-luh̄gschanah̄m warroht dseedi-
nah̄t (Luh̄ko: Latw. l. d. 1834. 47tâ l.), un kurr̄am wahr̄ds irr: Eigeler; tas
gan wehl arween sawâ leelisch̄anâ pastah̄w, bet daschi no teem flimmneekeem,

fas no Schwizzeru semmes nahze, pee winna melleht palihgu, tikpatt Nimmi, kà bijufchi, atkal gabje us mahjahm un tur wisseem isstahstija, ka schis dakteris ne fo ne prohtoh. Nu neweens Nimneeks no Schwizzeru semmes wairs atuahk, bet no Schwahbenes walsts wehl nahk barròs.

• *Ihfa mahziba pahr bischu audsinafchanu.*)*

Ohra nodakka.

Pahr awelehm un bischu kurwjeem.

Sahkama puffe.

Kur mescha deesgan, tur aweles gan labbi no preedes woi resnas egles irr taifamas; bet tahs no wessela kohka taifamas, lai ne buhs garrakas, ne kà diwi ohlektis garrumà un widdù labbi isgluddinatas. Ja kohka widdus buhs fapuufti, tad labbaki gallus jeb dibbenus iszirft zaur un schohs ar galdu no resnas dehles aistaisht; tapehz, ka zaur fapuuftscheem dibbeneem salnums, karstums un drehgnums drihs eeeet; ja kohks irr wessels un zeets, tad schi pascha kohka dibbeni warr palikt. Plauktini, tàpatt garrumà abbi lihdseni, glufchi, stipri un bes schkirbahm peetaifami; abbeem no semmejas mallas pascha widdus ja isgreesch par lohdsinu, diwus tulkus garrumà, pufs tulka augstumà, tà, ka pelle ne eelihstu. Appaksch scho isfrehjambu lohdsinu, tuhwu flahk pee aweles mallas, waijaga ar masu fwahrpstinu isurbt un galdinus woi laipinas peetaisht, pa trim tulkeem

*) Kad tas zeenigs lungs, kas pehrnà gaddà scho mahzibu fahze pahrtulkoht, mums ilgu laiku wolti lifke gaidiht us tahm zittahm nodakkahm, un dauds no muhsu mihtem lassitajeem arween prassija, kapehz ne wehl wairak no schahs bischu mahzibas dohdoht, tad mehš paschi fenn jau usnehmamees, ar zitta drauga palihgu winnu pahrtulkoht, zif prasdami, un ohtru nodaku arri jau fenn fawahm lappahm buhtum eeliktufchi, kad pee schahs mahzibas tik ne bildeš buhtu waijadfigas. Ak un tahs, lai arri masas, wehl tik neganti dahrgas, ka schinnis fliktòs gaddòs no Latweeschu kauschu drauga jau deesgan tehreshanas irr, ja pa katru gaddu tik weenu bildi dohd. Dohmajam gan, pa Wahzsemmi bildu drikkes buhschoht lehtakas, rakstijam turp, lai isteiz zif maffajohk tik 20 tahdas masas bildu=drikkes, kahdas tahs tschetras irr, fo pa gads=fahrteem muhsu lappahm pa paeri leekam nodrikkesh, un dabbujam sinnaht, ka winnas lehtakas pawissam ne effohk, ne ka 104 dahlderus. — Bet kad nu wehl masš par bildehm warram tehreht, tad nu fanemmeet tà ar labbu prahku scho bischu mahzibu arri bes bildehm; warr buht, ka mums us preekschu wehl isdohsees, tahs, kas wisswairak waijaga, sababbuht.

plattumâ un garrumâ, us kurrâhm bittite iseedama un no darba ar gruhstumu atskreedama warretu peefehstees un atpubstees un ka weena ohtru no lohdsina ne gruhstu us semmi. Schee galdini appaksch lohga beidsot arri tadeht irr waijadfigi, ka bischu barroschanas laikâ tur tohs trauzinus ar meddu warr lift wirsû, pahr kurreem sawâ weetâ runnasim. Juntini awelu wirsû labbak' kad no dehlitehm woi nomallahm buhs taifiti, ne kâ no zitta ko. Râ schohs juntinus taifih? prahtigi bittineeki paschi isgudrohs. Appaksch awelehm lai ne buhs likti blukki woi zelmi, bet benki ar kahjahm, woi lai paschahm awelehm kahjas eelastas; tadeht, ka aweles jo augstakas jo faufakas, tik drihs ne puhst un ka pelles, skudras un zitti tahrpi tik weegli ne peees.

Salmu kurwji un zitti traufi.

Salmu kurwji no salmeem irr pihti un isfkattahs kâ seenu kaudse woi leela zukkura galwa, no wirsus teewa, no dibbena plascha, no wirsus lihds dibbenam ohlekti augstumâ, un plattumâ schkehrsam zaur dibbenu 16 woi 18 tukkus. Schee kurwji preeksch arraju un tihrumu laudim daudfreis irr labbaki, ne kâ zitti traufi; tapehz, ka winni seemâ irr siltaki un wassarâ jo dsestri, weegli no weetas us weetu pahrneffami un tas irr wisslabbaki behrnu laischanas laikâ. Geksch winneem bittes jo labbaki strahda, winni arri weeglaki un drihsal' irr taifami, weeglaki pa seemu paglabbajami un tik dauds weetas ne aisnemmm. Lai jel taggad wiffi prahtigi bittineeki apdohma, kâ dahrgi irr meschi tur, kur winnu naw? jil laika aiseet, kamehr labbu refnu kohku nojirtifi, fakappasi, fehtâ pahrweddisi un pa widdu istaifisi? Bet salmu kurwjus tu sawâ fehtâ pa seemas laiku bes grafcha fapihfi, jil gribbedams.

Aweles, no galdeem taifamas.

Nemm' diwi galdus weenu woi pussottru tulli refnus, tschetr ohlektis garrumâ, no-ehwele winnus no abbahm pusshehm, fagreef' ar sahgi winnus pehz us tschetrâhm dallahm, pa ohlekti garrumâ lihdsi. Tad nemm winnus pa diweem gabbaleem, no-ehwele gluschi abbeem mallas, fataifi stuhrus few tâ labbi, kâ preeksch lihmeschanas, eegrees' mallu weenu un ohtru un ar kohka wadscheem fasitti pa diweem galdineem. Tad nolaidi tohs tâ pa diweem galdineem falaisus tschetrus gabbalus no weenas un ohtras mallas schauraki, ka galda plattums no wirsus buhtu 8 tukkus, no dibbena 18. Lai galdi ne sawilltohs, tu pahr widdu us tschetrâhm weetahm warrefi doht leestes. Zâ turredams gattawus tschetrus

gabbalus pawiffam lihdsenus, faleez' winnus kà skappiti un lufko, woi gluschi faeet malla ar mallu. Ja tà irr, tad fassitti mallu pee mallas ar dselses nagteem woi ar kohka wadscheem. No wirsus tàpatt peelaid' galdinu, bet pa pirkstu plattaku, kà skappites fahnis rahdahs, un to gluschi peelaidis, peeessitti. Paschâ dibbenâ no preekschajas mallas isgreesi lohdsinu, pussfreschu tullu garrumâ un ne wairak, kà puss-tukka augstumâ, ka pelle ne warretu eelihst. Lohdsina wirsü eetaifi puss-appatu galdinu, tschetrus tullus garrumâ un plattumâ, ehnas no faules un leetus deht. — Appaksch dibbena peetaifi tàpatt galdu, kas tif no wirsus irr no ehwelehts, no trim mallahm plattaks pa diweem tukkeem pahr aweles dibbenu, bet preekschâ fesch tullus garraks, lai bitte, iseedama un ateedama, warretu pee-feshstees. Aweles widdû warri eetaifihst schkehrsam trihs woi diwus kohzinus, augstak', widdû un semmak' frustifki, ka schuhni stipraki turretohs. Tad pastatti aweli us dibbenu, usfihme dibbenam no trim mallahm klast pee aweles pa diwahm simehm; tas irr: no preekscha pee plauktina eelaidi dibbenam diwus un fahnôs tàpatt pa diweem wadsineem, tà, ka wirsü tee wadsini pee aweles fahneem augstaki buhtu; bet no pakkata ne wajjaga wadsinu. Tas tadeht irr, ka wehjsch aweli ne apgahstu un ka isflauzifchanas, bischu barroschanas un raudsifchanas laikâ winnu no preekschas us pakkata druszim warretu lohjsiht, woi pawiffam apgahst. Kas gribbehs us bischu darbeem raudsiht, warrehs no diweem woi trihm fahneem zauruminus isgreesi, glahsi eelikt un no wirsus, ar kahdu pehrwi patiks, nomahleht. Wajjaga taf peeminneht, ka tahdi traufi, ja tif no faufa galdâ woi dehles taifiti, effoht tikpatt labbi kà salmu kurwi un warr buht wehl labbaki. — Wehl arri wajjaga few par palihgu turreht gattawu tahdu lahdi no tschetreem galdineem pataifitu, kurri galdini plattumâ 5 woi 6 tullus irr un garrumâ lihdsigi aweles fahneem un dibbenam. Weenâ mallâ no preekscha lai buhs lohdsinsch isgreesi, ka lai augschâ minnetai awelei. Schi lahdi deht to irr, ja tawas bittes labbas strahdneejes pee laika augstaku aweli pee-krantu pilnu un tu kohpdams winneem darbu ne gribbetu aiskaweht, tad pazelli aweli augstaki, leez' lahdi aweles appakschâ un bittes sawu darbu jo tahlak' bes aiskawefchanas strahdahs. (2tras nobakas beidsama pufse us preekschu.)

✕ **Ischas mihklas usminna: Rahpohsta galwa; jo isauge no masa sehklas graudina.**

S l u d d i n a f c h a n a.

Tahs pee Skuijes-mahjam jeb Ahken-muischas, Lehger-laukâ schinni pussê Wil-lisch-muischas, peederrigas semmes, prohti: $10\frac{1}{2}$ pubra-weetas tihrumu, $1\frac{1}{2}$ pubra-weetas gannamas semmes, 2 pubra-weetas plawas un wehl zitta plawa pee Zennes-uppes, lihds ar mahju, riju, flehti, kuhsti un to ar leddu jau peepilditu pagrabbu us renti irr isdohdamas. Skaidraku sinu warr dabbuht Nihges pilsehtâ Timm-funga nammâ pee Jaun-eelas, diwas treppes augschâ.

Drishw drikkht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. C. E. Napierky.